

Aino-Kaisa Pekonen vas

Kirjallinen kysymys vanhusten kotihoidon laadusta ja valvonnasta

Eduskunnan puhemiehelle

Heinäkuussa 2013 voimaan tulleessa vanhuspalvelulaissa eli laissa ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista painotetaan vanhusten palveluiden järjestämistä niin, että vanhus voi asua kotonaan mahdollisimman pitkään. Lakia säädetäessä kotihoidon resursseja oli tarkoitus lisätä. Tämä tarkoitus ei kuitenkaan toteutunut. Kotihoitopainotteisuuteen siirryttäessä säästyneitä rahoja olisi tullut käyttää kotihoidon kehittämiseen.

Edellä mainitun seurauksena vanhusten kotihoito on monin paikoin puutteellista. Esimerkiksi Suomen lähi- ja perushoitajaliitto Superin teettämän, viime vuonna julkaistun selvityksen mukaan kotihoito on yhä pahenevassa kriisissä. Hoidon laadusta oli huolissaan 95 prosenttia kyselyyn vastanneista. Työn rasittavuus oli vastaajien mukaan lisääntynyt, ja jopa kaksi kolmasosaa harkitsi alan vaihtoa. Myös lukuisissa uutisissa ja yleisönosastokirjoituksissa on tuotu esiin vanhusten kotihoidon riittämätön taso.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen valvonnassa korostuu sosiaali- ja terveysministeriön mukaan palveluntuottajien oma vastuu toiminnan asianmukaisuudesta ja tuottamiensa palvelujen laadusta sekä asiakas- ja potilasturvallisuudesta. Vanhuspalvelulaissa säädettiin julkisille palvelujen tuottajille velvollisuus ottaa käyttöön omavalvonta vuoden 2015 alussa.

Omavalvonnan tavoitteena on, että henkilökunta arvioi koko ajan omaa toimintaansa, kuulee asiakkaita ja omaisia laatuun ja asiakasturvallisuuteen liittyvissä asioissa sekä ottaa asiakaspalutteen huomioon toiminnan kehittämisessä.

Vaikka laki edellyttää, että kotihoidon palvelut ovat vanhukselle riittävät, käytännössä asiassa on tulkinnanvaraa ja hoidon laadun valvonta on riittämätöntä. Palveluiden riittävyys ja laatu vaihtelevat alueittain. Henkilökunnan uupumisesta johtuva vaihtuvuus vaikuttaa asiakkaan kokemukseen hoidosta ja yhteydenpitoon omaisten ja hoitohenkilökunnan välillä. Se heikentää myös omavalvontaa ja toiminnan kehittämistä.

Suurin ongelma julkisuudessa käydyn keskustelun perusteella näyttää olevan se, ettei huonokuntoisille vanhuksille saada laitoshoitopaikkoja tarpeeksi nopeasti. Vanhusten kunnon kartoittamisprosessit ovat kankeita ja hitaita. Kotonaan asuu vanhuksia, joiden kohdalla puhutaan jopa heitteillejätöstä. Tähän tulisi reagoida nopeasti. Tulevaisuudessa tilanne pahenee muun muassa muis-tisairauksien lisääntyessä.

Kirjallinen kysymys KK 64/2016 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Millaisiin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä vanhusten kotihoidon laadun ja valvonnan parantamiseksi?

Helsingissä 23.2.2016

Aino-Kaisa Pekonen vas